
моллюск *Vertigo angustior* Jeffreys 1820 [Балашев, 2016]. Численними є такі комахи як жук-олень (*Lucanus cervus*, Linnaeus, 1758). В межах долини річки трапляються також оселища, включені до Резолюції 4 БК, утворені сальвінією плаваючою [Гомля, 2004].

У поєднанні з природними ландшафтними комплексами, наявність видів тварин зі списків Резолюції 6 дозволяє внести пропозицію про включення долини річки Псел в межах Полтавської області до переліку об'єктів Смарагдової мережі, а брак актуальних даних щодо стану популяцій цих видів зумовлює необхідність проведення подальших досліджень.

Оксентюк Я. Р.

КОМПЛЕКС АКАРИДІЄВИХ КЛІЩІВ ПРОМИСЛОВИХ МІСЦЬ ЗАХІДНОГО ПОЛІССЯ

Житомирський державний університет імені Івана Франка
вул. Велика Бердичівська, 40, Житомир, 10008, Україна
[e-mail: Oksentyuk_ya@ukr.net](mailto:Oksentyuk_ya@ukr.net)

Oksentyuk Ya.R.

COMPLEX OF ACARIDIA MITES OF INDUSTRIAL PLACES IN THE WESTERN POLISSYA.

The complex of acaridia mites of storage facilities, granaries, mills, mixed fodder plants in Zhytomyr and Rivne regions have been investigated. The 11 species of acaridia mites have been educed. The relatively small number of species is the result of constant human impacts on the industrial space, the state of the building and the relatively steady climatic conditions for them.

Більшість видів акаридів (Acaroidea) є шкідниками зернопродуктів, корневищ та бульб [Захваткин, 1941]. Промислові місця є місцем зберігання великої кількості продовольчих запасів, в тому числі зернових та олійних культур. Їх велика кількість формує певні екосистеми, до складу яких входять популяції комах, кліщів, мікрофлора, іноді гризуни та птахи [Дудинський, Дудинська, 2015]. Тому, метою нашого дослідження було виявити комплекс акаридів промислових місць.

Вивчення видового складу акаридів складських приміщень, зерносховищ, млинів, комбикормових заводів, проводилось протягом 2015-2016 р. на території Житомирської та Рівненської областей. Обстежували олійні та зернові культури, комбикорм. Проби збирали і доставляли в лабораторію у мішечках. Видалення кліщів із субстрату проводили вручну під бінокуляром за допомогою препарувальної голки з краплиною речовини Фора-Берлезе. Для визначення видового складу акаридів кліщів монтували у мікропрепарати зі застосуванням суміші Фора-Берлезе [Гиляров, 1975]. Отримані дані піддавали статистичній обробці. Розраховували індекс домінування [Шитиков и др., 2003], щільність та частоту трапляння [Песенко, 1982] окремих видів у пробах.

Акарокомплекс досліджених будівель нараховує 11 видів акаридієвих кліщів: *Acarus siro* Linnaeus, 1758, *Acarus farris* (Oudemans, 1905), *Glycyphagus domesticus* (De Geer, 1778), *Glycyphagus destructor* Schrank, 1781, *Glycyphagus fustifer* (Oudemans, 1903), *Tyrolichus casei* Oudemans, 1923, *Tyrophagus putrescentiae* (Schrank, 1781), *Tyrophagus molitor* Zachvatkin, 1941, *Tyrophagus perniciosus* Zach, 1941, *Tyrophagus humerosus* Oudemans, 1941, *Acotyledon sokolovi* Zachvatkin, 1940. Домінуючим видом у промислових місцях є *A. siro* з індексом домінування 14,9%. Акариди *Gl. domesticus* (9,8%), *A. farris* (7,3%) та *Gl. destructor* (5,4%) є субдомінантами у досліджуваних субстратах. Субдомінантами першого порядку у промислових місцях є *T. putrescentiae*, *T. molitor* і *T. casei* з індексами домінування 0,48%, 0,4% та 0,12% відповідно. Акаридієві кліщі *A. sokolovi* (0,02%), *Gl. fustifer* (0,04%), *T. perniciosus* (0,04%), *T. humerosus* (0,04%) є другорядними членами угруповання акарид у пробах.

Найбільше значення частоти трапляння у виду *Gl. domesticus*, а саме 87,5%. У акарид *Gl. destructor*, *A. siro* та *A. farris* середні показники частоти трапляння, які становлять 50%, 37,5% і 25% відповідно. У всіх інших 7 видів акаридієвих кліщів даний показник має значення 12,5%. У пробах з промислових місць найбільшу щільність мають *A. farris* (0,182 екз.) та *A. siro* (0,165 екз.). Види *T. putrescentiae* (0,048 екз.), *T. molitor* (0,04 екз.), *Gl. destructor* (0,034 екз.), *Gl. domesticus* (0,02 екз.) та *T. casei* (0,012 екз.) мають середні значення щільності у досліджуваних субстратах. Найменші значення щільності, а саме 0,004 екз. у *Gl. fustifer*, *T. perniciosus* і *T. humerosus* та у *A. sokolovi* – 0,002 екз.

Отже, комплекс акаридієвих кліщів складських приміщень, зернохранилищ, млинів, комбикормових заводів складається з відносно невеликої кількості видів, адже промислові місця піддаються постійним впливам багатьох антропогенних чинників, що регулюють їх склад. Також, стан будівлі та кліматичні умови, які підтримуються на відносно сталому рівні, відіграють велику роль у видовому складі комплексу акарид [Дудинський, Дудинська, 2015].

Оскірко О. С., Некрасова О. Д.
**ФЛУКТУЮЧА АСИМЕТРІЯ ПЛАСТИЧНИХ ОЗНАК ЩИТКІВ
ГОЛОВИ КОМПЛЕКСУ DAREVSKIA (SAXICOLA)
ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ (УКРАЇНА)**

ННЦ «Інституту біології та медицини»
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
Проспект академіка Глушкова 2, Київ, 03022, Україна
e-mail: saha1236@mail.ru

Oskyrko O. S.1, Nekrasova O. D. 2
FLUCTUATING ASYMMETRY DUCTILE FEATURES OF HEAD SCUTES OF THE
DAREVSKIA (SAXICOLA) COMPLEX IN ZHYTOMYR REGION, UKRAINE